

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ (ΓΡΑΙΚΟΣ)
Ο ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΩΝ ΚΩΦΩΝ

Ένα πολύ δύσκολο έργο μου αναθέσατε Μακαριώτατε και Σεβασμιώτατε. Να μιλήσω σε λίγα λεπτά για την αγάπη στο Θεό και τον άνθρωπο και ιδιαίτερα για τον αδύνατο και πονεμένο, για την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, για την ταπείνωση, τη σεμνότητα, την ευθύτητα, την ευγένεια, τη συνέπεια λόγων και έργων, την ιεροπρέπεια, την εμπιστοσύνη στην Πρόνοια του Θεού. Κοντολογίς, για όλα όσα αποτελούν γνωρίσματα, της προσωπικότητας που ο Απόστολος Παύλος χαρακτηρίζει «άνδρα τέλειον εις μέτρον ηλικίας του πληρώματος του Χριστού». Γιατί όλες αυτές οι αρετές παίρνουν υπόσταση στο πρόσωπο του μακαριστού Μητροπολίτου Νικοδήμου, που σήμερα τιμούμε.

Ήταν το όγδοο παιδί μιας οικογένειας με έντεκα παιδιά. Ζουν στον Πειραιά. Οκτώ ετών αφήνει το σχολείο και μπαίνει στη βιοπάλη. Στην αρχή σε ένα εμπορικό κατάστημα κι ύστερα σε ένα κατάστημα ναυτιλιακών ειδών. Και εδώ συμβαίνει το πρώτο θαύμα στη ζωή του, που δείχνει ότι ο Θεός τον προόριζε για κάτι μοναδικό. Από το κατάστημα του δίδουν να μεταφέρει μερικούς κουβάδες σ' ένα καΐκι. Καθώς περπατά πάνω στο μαδερι πέφτει στα βρώμικα νερά του λιμανιού. Ένας κουβάς πέφτει ανάποδα, εγκλωβίζει τον αέρα και γίνεται σωσίβιο, που σώζει από βέβαιο πνιγμό τον μικρό Νικόλαο.

Τελειώνει Νυχτερινό Δημοτικό και συνεχίζει στη Νυχτερινή Εμπορική Σχολή. Υπηρετεί στο Ναυτικό, ενώ παράλληλα τελειώνει Νυχτερινό Γυμνάσιο. Συνεχίζει να εργάζεται στο κατάστημα ναυτιλιακών ειδών στον Πειραιά. Μένει στα Πετράλωνα και είναι βοηθός του Γεωργίου Παυλίδη (πρώτου Μητροπολίτου Νικαίας) στο Κατηχητικό των Τριών Ιεραρχών Πετραλώνων. Τότε συμβαίνει ένα καθοριστικό για τη ζωή του γεγονός. Στην οδό Τριών Ιεραρχών μια παρέα παιδιών παίζει. Πιο κάτω ένα παιδί περίλυπο τα παρακολουθεί. Αυτό δεν συμμετέχει στο παιχνίδι. Ο νεαρός Νικόλαος πλησιάζει τα παιδιά και τα ρωτάει.

- Αυτόν γιατί δεν τον παίζεται;
- Αυτός κύριε δεν μπορεί να παίξει. Είναι μουγκός.

Αυτή η απάντηση τον συγκλονίζει και ο συγκλονισμός μετουσιώνεται σε απόφαση. που θα διαμορφώσει τη μετέπειτα ζωή του. Θα εργασθεί ώστε και τα μουγκά παιδιά να παίζουν, και οι μουγκοί να βγουν από το περιθώριο της κοινωνικής ζωής, να γίνουν ισότιμα μέλη της κοινωνίας, να ζήσουν ως αδελφοί μας κατά πάντα. Γι' αυτό πρέπει να μάθει να μιλάει μαζί τους. Οι δύο πρώτοι κωφοί φίλοι του, ο Γιάννης Άτζακας, το παιδί που δεν το έπαιζαν οι άλλοι και ο Πέτρος Πανώριος, γίνονται δάσκαλοι του στη Νοηματική, τη γλώσσα των κωφών. Και ο Νικόλαος αρχίζει το πρώτο ορθόδοξο Κατηχητικό Σχολείο Κωφών με δύο μαθητές και ερμηνεία του Ευαγγελίου της Κυριακής. Γεγονός που πρέπει

να καταγραφεί στο μάθημα της «Κατηχητικής», που γίνεται στις θεολογικές σχολές.

Το καλοκαίρι του 1940 θα αποτελέσει τον δεύτερο και καθοριστικό σταθμό της ζωής του. Με προτροπή του προϊσταμένου της Αδελφότητας «ΖΩΗ» και ιεροκήρυκας στον Μητροπολιτικό Ναό της Αθήνας π. Σεραφείμ Παπακώστα χειροτονείται ιερέυς και τοποθετείται στη Μητρόπολη των Αθηνών. Εν τω μεταξύ, οι δύο κωφοί φίλοι του, έχουν κι άλλους φίλους, και αρχίζει από το Σεπτέμβριο του 1940 στο γυναικονίτη της Μητροπόλεως, κατηχητικό για τους κωφούς.

Παράλληλα, ο π. Νικόδημος, που γνωρίζει άριστα τη νοηματική, κάθε Τετάρτη στην Αγία Σοφία του Μεροπείου (οδός Διονυσίου Αρεοπαγίτου), κάνει και δεύτερο κατηχητικό για τα μικρά παιδιά του Εθνικού Ιδρύματος Προστασίας Κωφαλάλων.

Εν τω μεταξύ στη Μητρόπολη το Κατηχητικό για τους μεγάλους έχει γίνει πολυπληθές. Αγόρια και κορίτσια παρακολουθούν κάθε Κυριακή το μάθημα του π. Νικοδήμου. Τότε, φθινόπωρο του 1948 ο π. Νικόδημος αποκτά την πρώτη συνεργάτιδα του. Με προτροπή του π. Πολυκάρπου Ανδρώνη αρχιμανδρίτου της Αδελφότητας Θεολόγων «ΖΩΗ», μια νεαρή κοπέλα η Μαρούλα Κατσιμπρα, δέχεται να μάθει τη νοηματική και να αναλάβει το Κατηχητικό των κοριτσιών. Από τότε και μέχρι σήμερα, η Μαρούλα Κατσιμπρα ζει και κινείται στη σκιά, την καθοδήγηση και την προστασία του π. Νικοδήμου, στην προσπάθεια συμπαραστάσεως στους αδελφούς μας κωφαλάλους και όπως λένε οι ίδιοι είναι η «μητέρα» των κωφαλάλων.

Ο αριθμός των κωφαλάλων και των δύο Κατηχητικών (αρρένων και θηλέων) μεγαλώνει και ο γυναικονίτης δεν τους χωράει. Μία ευσεβής ενορίτισσα διαθέτει το σαλόνι του σπιτιού της, στην οδό Μητροπόλεως και μεταφέρεται εκεί το Κατηχητικό των θηλέων.

Την ίδια εποχή, μια ομάδα κωφαλάλων κοριτσιών, λαμβάνει μέρος στην κατασκήνωση θηλέων της Χ.Ε.Ε.Ν. στην Μαγκουφάνα, με ομαδάρχη τη Μαρούλα Κατσιμπρα. Είναι η πρώτη προσπάθεια να σπάσει ο κλοιός της απομόνωσης και να αρχίσει η κοινωνικοποίηση των κωφών και συμμετοχής των στις εκδηλώσεις μαζί με τους ακούοντες.

Το σαλόνι της οδού Μητροπόλεως, δεν επαρκεί να εξυπηρετήσει τον αυξημένο αριθμό κοριτσιών που παρακολουθούν το Κατηχητικό της Κατσιμπρα. Τότε το Σωματείο «ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ», στο Ιστορικό για την χριστιανική προσπάθεια και γνωστό σε όλους μας εκείνης της γενιάς, κτήριο της οδού

Ακαδημίας 45, παραχωρεί μία μεγάλη αίθουσα για να γίνεται το κατηχητικό των κωφών κοριτσιών.

Η δεκαετία του 50 είναι δεκαετία μεγάλης δραστηριότητας. Ο π. Νικόδημος με προτροπή του π. Σεραφείμ Παπακώστα γίνεται πτυχιούχος της Θεολογίας. Η Κατσίμπρα οργανώνει εκθέσεις με απλά δώρα στις εορτές, που αποδίδουν κάποια χρήματα απαραίτητα για τις δραστηριότητες. Οι εκδρομές και οι απογευματινοί περίπατοι βγάζουν τους κωφούς από την απομόνωση τους.

Ο π. Νικόδημος επιστρατεύεται, λαμβάνει κατ' απονομήν το βαθμό του Αντισυνταγματάρχη και γίνεται Διευθυντής της Θρησκευτικής υπηρεσίας του Στρατού. Σ' αυτή την περίοδο γίνεται ουσιαστικά και η δική μου γνωριμία μαζί του. Το 1958 επιστρατεύομαι και έφεδρος Ανθυπολοχαγός, καλούμαι από τον π. Νικόδημο και υπηρετώ μαζί του ως υπασπιστής του περισσότερο από ένα χρόνο. Εκεί γνώρισα από κοντά και εντυπωσιάσθηκα από την προσωπικότητα του π. Νικοδήμου.

Σεμνός, ταπεινός, πράος, αλλά γεμάτος ιδέες, που με μια ανεπάντευχη για μένα συστηματικότητα, έθετε σε εφαρμογή. Προ πάντων εμπιστευόταν εμάς τους νέους, όταν προτείναμε κάτι, που με την απρόσμενη ευρύτητα πνεύματος, έβρισκε σωστή. Ο σεβασμός που η ηγεσία του στρατεύματος έδειχνε στο πρόσωπο του, βοηθούσε πολύ στο έργο του. Οργάνωσε τη Θρησκευτική Υπηρεσία. Προσήλκυσε νέους και αξιόλογους ιερείς να υπηρετήσουν. Με ενέργειες του μετατέθηκαν στην Θρησκευτική Υπηρεσία ταλαντούχοι θεολόγοι, που υπηρετούσαν σε άλλες μονάδες: ο Χρήστος Γιανναράς, ο Γεώργιος Παπαζάχος (μετέπειτα καθηγητής Καρδιολογίας), ο Βασίλης Μπιλάλης (ο αγιορείτης μοναχός Νικόδημος). Η ομάδα υπό την καθοδήγηση του Διευθυντού π. Νικοδήμου εργάζεται εντατικά και πρωτοποριακά. Χιλιάδες έντυπα ομιλιών με θέματα ενδιαφέροντα για τους στρατευμένους νέους όπως η βλασφημία, η αγνότης κ.λ.π. κυκλοφόρησαν. Στο ραδιοφωνικό σταθμό της YENEΔ οργανώθηκε εβδομαδιαία εκπομπή της Θρησκευτικής Υπηρεσίας. Εκδόθηκε και κυκλοφόρησε σε χιλιάδες αντίτυπα περιοδικό της Θρησκευτικής Υπηρεσίας, με τίτλο «Ο ΦΡΟΥΡΟΣ». Αποκτήθηκε στήλη σε όλα τα περιοδικά που εξέδιδε ο στρατός. Οργανώθηκαν ομιλίες στα κέντρα εκπαίδευσης, για κάθε Ε.Σ.Σ.Ο. στις μεγάλες μονάδες στρατού και επισκέψεις στα ακριτικά φυλάκια.

Όμως και στους χρόνους αυτούς αμέριστη είναι η φροντίδα του για τα πνευματικά του παιδιά, τους κωφούς. Συστηματοποιεί το πρόγραμμα της θρησκευτικής εκπαίδευσης των κωφών, στην έκδοση του «ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΩΦΑΛΛΩΝ», που περιλαμβάνει δύο ενότητες: α) Τα Ευαγγέλια όλων των Κυριακών β) Ιστορίες, Ανέκδοτα, Διηγήματα. Παράλληλα άγρυπνη και η φροντίδα του και για τα καθημερινά προβλήματα τους. Οικονομικά, υγείας, εργασίας.

Το έργο μεγαλώνει. Χρειάζονται και άλλοι άνθρωποι και άλλη οργάνωση. Ένας σύλλογος είναι απαραίτητος, ώστε να μπορεί να προωθεί τα θέματα των κωφών, να τους βοηθάει στις δημόσιες υπηρεσίες, στα Νοσοκομεία, να δέχεται οικονομική βοήθεια, να δημιουργεί ευκαιρίες γι' αυτούς. Έτσι το 1963 ιδρύει τον Σύλλογο «Φίλοι των Κωφών ο Προφήτης Ζαχαρίας». Οι πρώτες συνεδριάσεις γίνονται στον Μητροπολιτικό Ναό.

Το Σωματείο όμως πρέπει να αποκτήσει δική του στέγη. Ενοικιάζεται έτσι από τον ΟΔΔΕΠ ένα διαμέρισμα τριών δωματίων στην οδό Κορνάρου 4. Εδώ συστηματοποιείται η δραστηριότητα. Γίνεται το «σπίτι» των Κωφών, με εντευκτήριο, προβολές, μαθήματα. Κυκλοφορεί και το περιοδικό «ο φίλος των Κωφαλάων» που συντάσσει, πολυγραφεί και εκδίδει ο ίδιος.

Το 1965 η γνωστή στον π. Νικόδημο Βασιλική Κλάδη θα δωρήσει στον «Προφήτη Ζαχαρία» ένα αγρόκτημα στην Αίγινα. Με την φροντίδα του π. Νικοδήμου και τη βοήθεια του μηχανικού Ρουμπέση θα κτισθεί το οίκημα που από τότε αποτελεί τον τόπο παραθερισμού των Κωφών.

Ο Ιούνιος του 1967 αποτελεί χρονικά τον τρίτο μεγάλο σταθμό στη ζωή του π. Νικοδήμου. Εκλέγεται Μητροπολίτης Θηβών και Λεβαδείας. Όσοι βρεθήκαμε στη χειροτονία του δεν θα ξεχάσουμε τη στιγμή που ο Αρχιεπίσκοπος Ιερώνυμος οδηγεί τον νεοχειρονηθέντα στην Ωραία Πύλη φωνάζοντας «Άξιος». Τότε τα πνευματικά του παιδιά οι κωφοί που είχαν κατακλύσει τον ναό και ιδιαίτερα τον γυναικονίτη, άρχισαν να φωνάζουν άναρθρα, να κραυγάζουν ακατανόητα. Ο Αρχιεπίσκοπος συγκινημένος, δείχνει προς τον γυναικονίτη τους κωφούς και λέγει «Και τρανή έσται γλώσσα μογγυλάων». Αυτές οι άναρθρες κραυγές υπήρξαν ασφαλώς το πλέον εύλαλον και ευδιάκριτον «άξιος» που ακούσθηκε ποτέ σ' αυτόν το ναό.

Για το έργο του στη Μητρόπολη Θηβών, άλλοι είναι αρμοδιότεροι να μιλήσουν. Μόνο εδώ θα σημειώσω ότι αυτός ο κατ' εξοχήν κοινωνικός εργάτης, ήταν και κατ' εξοχήν μοναχός, που στήριξε τα μοναστήρια της επισκοπής του και ενεργοποίησε τον θεσμό των διακονισσών, που υπηρέτησαν στα Ιδρύματα της Μητροπόλεως. Λίγα λόγια μόνο για τα έργα που είχα την ευλογία να συμμετέχω, ως μελετητής μηχανικός, και επιβλέπων. Ένα από τα πρώτα έργα του ήταν να κτισθεί δίπλα στην μητροπολιτική κατοικία ένα ταπεινό τριαράκι όπου εγκαταστάθηκε μαζί με το πρωτοσύγκελο του π. Ιερώνυμο (τον σημερινό Αρχιεπίσκοπο). Το μεγάλο κτήριο έγινε οικοτροφείο για μαθητές. Ένα δεύτερο κτήριο πλησίον του Μητροπολιτικού ναού κτίσθηκε για οικοτροφείο θηλέων. Αργότερα έγινε η νέα μητροπολιτική κατοικία στο λόφο στο δρόμο για Λαμία. Η φροντίδα του για την εξασφάλιση και αξιοποίηση της εκκλησιαστικής παρουσίας συνεχής και συστηματική.

Κάναμε αμέτρητα χιλιόμετρα με το πρωτοσύγκελο του π. Ιερώνυμο, σε ανύπαρκτους δρόμους, τρομάξαμε αγρίμια, πέρδικες και λαγούς για να αξιολογήσουμε τα κτήματα στα Σκροπονέρια, στον Αγ. Βασίλειο, στη Νέα Ιερουσαλήμ στη Δαύλεια, στη Μονή Σαγματά. Γεμάτη αρουραίους τότε και χαλάσματα, σήμερα αναδεικνύει επισκόπους, γεγονός που εύγλωττα μιλάει για τους νέους δρόμους που άνοιξε η παρουσία του π. Νικόδημου και του πρωτοσύγκελου του στη Βοιωτική Εκκλησία. Από την περίοδο αυτή διατηρώ την εντύπωση που μου έκανε η εμπιστοσύνη του Μητροπολίτη στο Πρωτοσύγκελο, η αγάπη και ο σεβασμός του Πρωτοσύγκελου προς το Μητροπολίτη και το πνεύμα συνεργασίας μεταξύ τους. Δεν μπορούσες να ξεχωρίσεις ποιος έχει τις ιδέες και ποιος την εφαρμογή τους. Μια ψυχή σε δύο σώματα. Πάντως ο μόχθος ο εκτελεστικός, καταβαλλόταν κυρίως από τον ακούραστο Πρωτοσύγκελο.

Τα νέα του καθήκοντα δεν εμείωσαν το ενδιαφέρον του Μητροπολίτου Νικοδήμου για τα πνευματικά του παιδιά. Η Πέμπτη κάθε εβδομάδος είναι αφιερωμένη σ' αυτά. Έρχεται στην Αθήνα να τα δει, να μιλήσει μαζί τους, να τα εξομολογήσει, αλλά και να διευθύνει τις δραστηριότητες του Συλλόγου.

Τότε ο Σύλλογος Ορθοδόξου Ιεραποστολικής Δράσεως «Μέγας Βασίλειος» παραχωρεί το κτίριο επί της οδού Αγίας Ελεούσης 4, στο Μοναστηράκι, για τη στέγαση των δραστηριοτήτων του «Προφήτη Ζαχαρία».

Το διόροφο κτίριο διαθέτει και ναό όπου από τότε (1967) μια φορά τον μήνα γίνεται Θεία Λειτουργία με ταυτόχρονη απόδοση των τελουμένων στη νοηματική. Έτσι οι κωφοί μπορούν να μετέχουν ενεργά στα τελούμενα και να κυριολεκτείται η «λογική λατρεία». Στο κτίριο, αυτό με τους πολλούς και κατάλληλους χώρους επεκτείνεται και συστηματοποιείται η πνευματική, εκπαιδευτική, ψυχαγωγική και κοινωνική δραστηριότητα του Συλλόγου. Λειτουργεί νυκτερινό σχολείο για κωφούς, σχολή κοπτικής-ραπτικής, κεντήματος, πλεκτικής για τις κοπέλες.

Η ευεργετική δράση του Μητροπολίτου Νικοδήμου για τους κωφούς επεκτείνεται και στη Θεσσαλονίκη. Σε συνεννόηση με τον τότε Μητροπολίτη Θεσ/κης π. Λεωνίδα Παρασκευόπουλο, ιδρύει το Σωματείο Κωφών Θεσσαλονίκης. Για δύο χρόνια και μέχρις ότου ο τότε νεαρός θεολόγος Γιώργος Τριανταφυλλίδης και σήμερα αρχιμανδρίτης μάθει νοηματική και αναλάβει το έργο της χριστιανικής αγωγής των κωφών, η Μαρούλα Κατσίμπρα με τον Πέτρο Πανώριο μεταβαίνουν μία φορά το μήνα στην Θεσσαλονίκη για να κάνουν το Κατηχητικό στους κωφούς.

Το 1972 το όραμα του π. Νικοδήμου να αποκτήσουν οι κωφοί μόνιμη στέγη πραγματοποιείται. Αγοράζονται οι τρεις τελευταίοι όροφοι (6,7,8) της

πολυκατοικίας στην οδό Μενάνδρου 26, στο κέντρο της Αθήνας. Τα πρώτα χρήματα για την αγορά είναι 100.000 δραχμές το μερίδιο του π. Νικοδήμου από την πώληση της πατρικής κατοικίας του. Ένα απρόσμενο δώρο συμπληρώνει το ποσό. Ένας άγνωστος μετανάστης ο Ευστάθιος Βαμβάκης πεθαίνοντας στην Αμερική αφήνει στη διαθήκη του για το Σωματείο «Προφήτης Ζαχαρίας» 100 μετοχές της I.B.M. που αντιστοιχούσαν σε ένα εκατομμύριο δραχμές.

Σπουδαίος σταθμός στην προσπάθεια του κινήματος για την προβολή των προβλημάτων των κωφών είναι η ίδρυση το 1982 ιδιαίτερου Σωματείου με επωνυμία «Ορθόδοξος Χριστιανική Αδελφότης Κωφών και Βαρηκόων Ελλάδος ΕΦΦΑΘΑ». Την επωνυμία την πήρε ο π. Νικόδημος από το κατά Μάρκον Ευαγγέλιο, Ζ' κεφάλαιο, στίχος 34 «Εφφαθά, ο έστι μεθερμηνευόμενον διανοίχθητι». Έτσι οι κωφοί με το Σωματείο τους θα φροντίζουν οι ίδιοι για την επίλυση των προβλημάτων τους, θα διεκδικούν ως ισότιμοι πολίτες τα δικαιώματα τους από την ελληνική πολιτεία και στα διάφορα forum του εσωτερικού και εξωτερικού θα μπορούν να παρουσιάζουν τη Χριστιανική άποψη για τα συζητούμενα προβλήματα.

Πρέπει εδώ να αναφέρουμε επίσης, πως με προτροπή του Μητροπολίτου Νικοδήμου, οι συνεργάτες του, το ζεύγος Λογιάδη, καταρτίζει και εκδίδει Λεξικό Νοηματικής, σπουδαίο βοήθημα για όσους θέλουν να μάθουν τη γλώσσα των κωφών.

Είναι γνωστή αλήθεια, και τη ζούμε σήμερα με δραματικό τρόπο, ότι τα μεγάλα έργα δημιουργούνται από άξιους ανθρώπους και καταστρέφονται από ανάξιους διαδόχους. Ο Μητροπολίτης Νικόδημος πολύπειρος ταξιδευτής της ζωής το ξέρει καλά. Και ανησυχεί και προσεύχεται για την διαδοχή όσο βλέπει το χρόνο να εναποθέτει το φορτίο του στους ώμους του.

Και ο Θεός τον ακούει. Ένας νέος θεολόγος, πνευματικό παιδί του π. Επιφανίου Θεοδωροπούλου, ο Σπυρίδων Παυλόπουλος, σαγηνεύεται από το έργο του π. Νικοδήμου, μαθαίνει την νοηματική και όταν αργότερα έγινε ιερέυς και ηγούμενος στη μονή "Κεχαριτωμένη" στην Τροιζηνία διαδέχεται τον Μητροπολίτη Νικόδημο στην πνευματική καθοδήγηση των κωφών. Να πως ο π. Νικόδημος στην επιστολή του στις 14.6.1992 προς τους κωφούς μιλά για το θέμα αυτό. «Οσάκις εζήτησα αγαπητοί μου οτιδήποτε από τον Θεό, ουδέποτε μου το ηρνήθη. Επί έτη Τον παρακάλεσα... Κύριε, στείλε μου διάδοχο εις το έργον των κωφών. Και Εκείνος ησήκωσε της δεήσεως μου! Έστειλε τον π. Σπυρίδωνα Παυλόπουλο, ο οποίος ήδη έχει αναλάβει το έργον του πνευματικού καθοδηγητού. Είμαι βαθύτατα ευγνώμων προς τον Κύριον μου».

Την διοικητική ευθύνη του προέδρου του Σωματείου «Προφήτης Ζαχαρίας», που από της ιδρύσεως του προεδρεύεται από τον π. Νικόδημο,

αναλαμβάνει και κατέχει μέχρι και σήμερα επαξίως ο κατά πάντα κατάλληλος προς τούτο υποστράτηγος εν αποστρατεία Στυλιανός Κουργιαντάκης.

Και μας ξάφνιασε όλους, όταν με την ασυνήθιστη για τα εκκλησιαστικά μας πράγματα ενέργεια, διδάσκοντας ένα νέο ήθος, υπέβαλλε την παραίτηση του από τον Μητροπολιτικό θρόνο. Μια πράξη που ο Μακαριστός Αρχιεπίσκοπος Σεραφείμ χαρακτήρισε «βόμβα μεγατόνων».

Όταν θορυβημένος από την είδηση του τηλεφώνησα «Σεβασμιώτατε γιατί το κάνατε αυτό. Έχετε ακόμη δυνάμεις να εργασθείτε. Τι θα γίνει το έργο σας και οι συνεργάτες σας;». Πήρα την απάντηση. «Μην ανησυχείς. Έχουσι γνώσιν οι φύλακες. Όλα θα πάνε καλά. Κι ακόμη καλλίτερα. Κάνε προσευχή».

Μιλούσε με μια τέτοια σιγουριά που μας καθησύχασε και όλοι χαρήκαμε και υποδεχτήκαμε με μεγάλη ανακούφιση την εκλογή του αγαπημένου του πνευματικού παιδιού π. Ιερωνύμου, Αρχιγραμματέα τότε της Ιεράς Συνόδου ως διαδόχου του στη Μητρόπολη Θηβών και Λεβαδείας.

Έτσι αφού τακτοποίησε σε όλους τους τομείς με τρόπο άριστο την διαδοχή του απεσύρθη για να ετοιμασθεί «δια την καλήν απολογία» όπως έλεγε, αποθέτοντας τις γερωντικές του ανάγκες στα χέρια των πνευματικών του θυγατέρων, των μελών της Αδελφότητας του Τιμίου Προδρόμου - Μαζαράκη.

Όμως ούτε τους κωφούς ξέχασε, ούτε το ποίμνιο του της Μητροπόλεως. Συνεχής η προσευχή του για όλους, συνεχές και το ενδιαφέρον του για την πρόοδο τους. Ιδιαίτερα στηρίζοντας με την προσευχή του και τις έμπειρες συμβουλές του τον νέο Μητροπολίτη.

Γνωρίζοντας το ήθος και τις ικανότητες του νέου Μητροπολίτου πίστευε ότι ο Θεός θα τον χρησιμοποιήσει για πιο υπεύθυνες και κρίσιμες θέσεις στην Εκκλησία Του. Και ασφαλώς το σκεπτόταν και προσευχόταν γι' αυτό.

Σε μια από τις επισκέψεις με την Μαρούλα Κατσίμπρα, στη Μονή Τιμίου Προδρόμου, ενώ συνομιλούσαμε μαζί του και η Μαρούλα του εξέθετε τις δράσεις και τα προβλήματα των κωφών και την ανάγκη μεγαλύτερης στήριξης του έργου από την Εκκλησία, ο π. Νικόδημος μας λέει: «Ο Ιερώνυμος δεν θα ήταν πολύ καλός Αρχιεπίσκοπος; Τι λες εσύ Μαρούλα;».

Την Πέμπτη 15 Φεβρουαρίου 1996 το απόγευμα έφυγε για τους Ουρανοί. Και στην ταφή του η πλημμυρίδα των δακρύων του βιωτικού ουρανού, αναμειγνύονταν με τα δάκρυα του βιωτικού ποιμνίου του, και τα δάκρυα και τους άναρθρους βόγγους οδύνης των πνευματικών του παιδιών, των κωφών.

Τελειώνω με τις σκέψεις του π. Σπυρίδωνος Παυλοπούλου του πνευματικού καθοδηγού σήμερα των κωφών:

«Εισήλθε ανάμεσα στους κωφούς ταπεινά, αθέατος από τον θαυμασμό των ανθρώπων. Δεν ακούστηκαν μπράβο και χειροκροτήματα. Όλα έγιναν εν «ησυχία Θεού» ... υπηρέτησε τις ψυχές των κωφών σιωπηλά. Χωρίς διαφημίσεις. Χωρίς τυμπανοκρουσίες. Χωρίς ποτέ να επιδιώξει να προβληθεί το έργο του».

Και ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Ιερώνυμος προλογίζοντας το θαυμάσιο βιβλίο της δασκάλας των κωφών Ευτυχίας Μάστορα, αφιερωμένο στο έργο του π. Νικοδήμου, «Η νοηματική της αγάπης» γράφει: «Αυτό που με δίδαξε όλα τα χρόνια ήταν «η κραυγή της σιωπής του»... Δίδασκε συνεχώς με μια «φλύαρη σιωπή»... Εκείνο όμως που ήταν στο βάθος της καρδιάς του... ήταν η διακονία και η προσφορά του στους αγαπητούς του κωφαλάλους... Νοιώσαμε και `μείς πολλές φορές ανάμεσά τους τον ενθουσιασμό και την χαρά τους στην τέχνη του περάσματος από την μοναξιά στην επικοινωνία. Είδαμε την γέφυρα που άνοιξε ο Γέροντας από τη γη στον ουρανό».

Ο Ντινάν έβαλε τον ανθρωπισμό στην απανθρωπιά και στην αγριότητα του πολέμου.

Ο Σβάϊτσερ έγινε ο ιεραπόστολος της Αφρικής.

Ο Φλάναγκαν έγινε ο πατέρας των χαμινιών του δρόμου.

Ο Αβά-Πιέρ αγωνίστηκε για τροφή και στέγη στους πεινασμένους και άστεγους αλήτες του Παρισιού.

Ο Μπράϊγ έβαλε τους τυφλούς στον μαγικό κόσμο της γραφής και της ανάγνωσης.

Ο Μητροπολίτης Νικόδημος Γραικός έβγαλε τους κωφαλάλους της Ελλάδος από το κοινωνικό περιθώριο και αποκλεισμό και τους έβαλε στην κοινωνία της αγάπης του Χριστού και της Εκκλησίας Του.

Άγιε Γέροντα, πατέρας μας Νικόδημε, στο ουράνιο θυσιαστήριο που τώρα ιερουργείς, δεήσου για `μας.

(Ομιλία του κ. Νικολάου Γαλέτα, Αρχιτέκτονα-Ηχανικού κατά την τελετή των αποκαλυπτηρίων της προτομής του μακαριστού Μητροπολίτου Θηβών και Λεβαδείας κυρού Νικοδήμου του Γραικού στις 19 Οκτωβρίου 2013)